

ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ПЕРЕВІРКИ ТА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ

Оросова Рената, Петрікова Катаріна, Староста Володимир

Словацька республіка, Кошице, Університет імені П.Й. Шафарика в Кошице

Orosová Renáta, Petříková Katarína, Starosta Volodymyr

Slovenská republika, Košice, Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach

Перевірка та оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти як обов'язкові складові процесу навчання дають змогу отримати цілісну картину процесу і результату спільної діяльності педагога та учнів. За наслідками контролю педагог може цілеспрямовано вносити необхідні зміни до процесу навчання, вдосконалювати власну діагностичну компетентність тощо.

Під час підготовки майбутніх учителів використовують різноманітні методи та форми навчання, серед яких широкого поширення набуло мікрвикладання. Це метод («mikrovyučovanie» на словацькій мові; «microteaching» на англійській мові), який спрямований на формування педагогічних умінь та навичок під час професійної підготовки майбутніх учителів [7]. Мікрвикладання передбачає формування в студентів уміння використовувати різні методи навчання шляхом проведення коротких фрагментів уроків із наступним обговоренням студентами групи [1]. Даний метод також сприяє формуванню діагностичної компетентності майбутніх учителів, яка виявляється в здатності достовірно, надійно, справедливо та об'єктивно оцінювати результативність учнів на уроці, з'ясувати їхнє ставлення до навчання, школи, життя, а також їх проблеми [1], [6].

Мікрвикладання передбачає викладання, але у даному випадку це викладацька діяльність студентів у процесі їх професійної підготовки. Мікрвикладання носить навчальний характер і його можна розглядати як спосіб організації навчання, що моделює викладання (або моделювання

окремих видів педагогічної діяльності), тобто, як форму навчання. А реалізуючи дану форму можна використовувати різні методи навчання.

На початку вивчення кожної дисципліни студенти обирають тему для мікрОВикладання (мікроуроку). Наступні етапи діяльності студентів: підготовка до проведення занять (цілепокладання, підбір змісту, методів, форм та засобів навчання/виховання тощо); проведення мікроуроку; педагогічне спостереження за перебігом мікрОВикладання, фіксація результатів та написання відповідного аналізу; обговорення (дискусія в групі) результатів педагогічного спостереження за перебігом мікрОВикладання; педагогічна рефлексія (аналіз результатів обговорення мікрОВикладання та самоаналіз власної діяльності під час обговорення тощо); врахування наслідків обговорення і рефлексії; коригування власної навчально-пізнавальної діяльності.

Дослідження показує, що оцінювання результатів навчання інших студентів на мікроуроці має важливе значення для особистісного та професійного розвитку студентів, оскільки формує вміння критично і адекватно оцінювати навчальні досягнення своїх колег, а, отже, формувати діагностичну компетентність.

Важливим чинником подальшого розвитку діагностичної компетентності студентів є педагогічна практика. Студенти в умовах реального освітнього процесу в школах використовують та вдосконалюють здобуті знання, набуті уміння та навички, вивчають педагогічний досвід учителів, проводять пробні та залікові уроки, формують свій індивідуальний стиль педагогічної діяльності тощо [4].

З нашого погляду, під час формування діагностичної компетентності майбутніх учителів важливо, аби студенти усвідомили розуміння контролю навчальних досягнень як засобу фахової підготовки і особистісного розвитку, а також як об'єкту вивчення та засобу їх майбутньої педагогічної діяльності; а для викладачів вищої школи необхідно враховувати ставлення студентів до контролю результатів навчання.

Емпіричне дослідження проводили на базі Університету імені Павла Йозефа Шафарика в Кошице (Словацька республіка) та Мукачівського державного університету (Україна). До анонімного опитування залучали магістрантів – майбутніх учителів. Одне з питань запропонованої анкети: «Чи задоволені Ви власною підготовкою щодо

- перевірки результатів навчання учнів;
- оцінювання результатів навчання учнів»

Для самооцінювання пропонували п'ятибальну шкалу: 1 (категорично не задоволений), 2 (скоріше не задоволений), 3 (і так, і ні), 4 (скоріше задоволений), 5 (повністю задоволений).

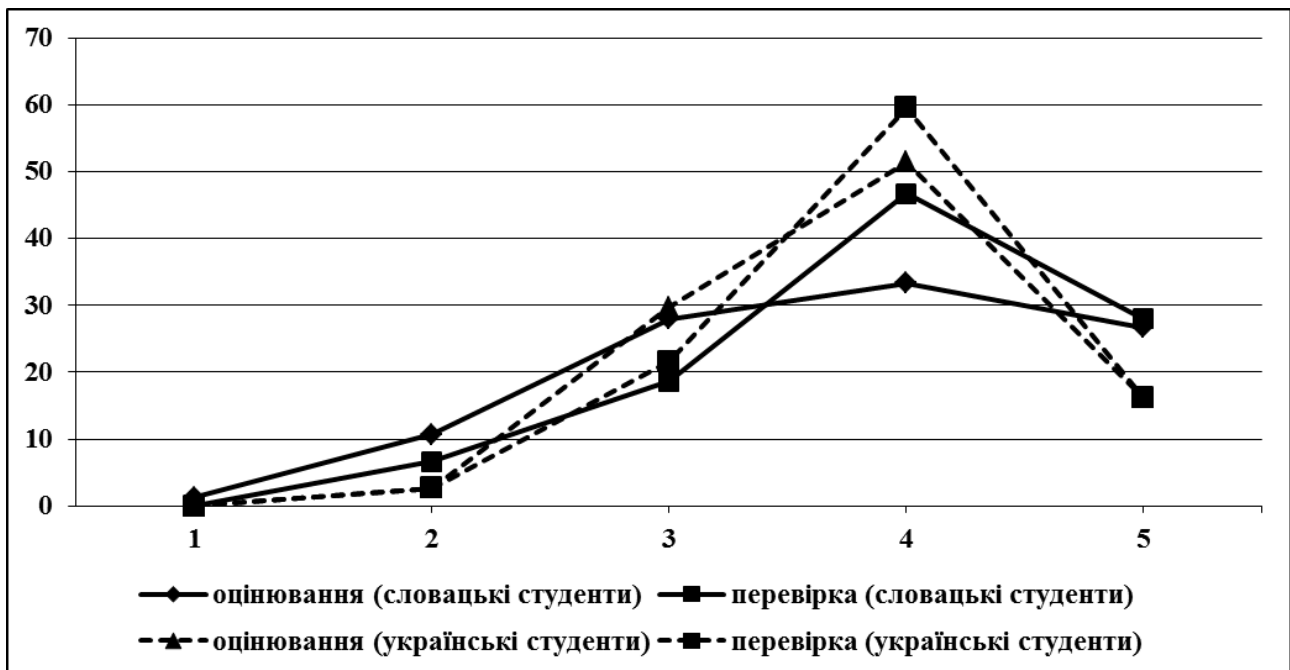

Рис. 1. Порівняння відповідей (у %) українських та словацьких студентів – майбутніх учителів щодо вміння перевіряти та оцінювати результати навчання учнів: 1 (категорично не задоволений), 2 (скоріше не задоволений), 3 (і так, і ні), 4 (скоріше задоволений), 5 (повністю задоволений).

Отримані результати наведено на рис. 1. Дослідження показує достатню самокритичність словацьких та українських студентів під час самооцінювання досліджуваних нами умінь, а також досить подібні результати, а саме:

- задоволеність власним умінням проводити перевірку результатів навчання учнів (разом «скоріше задоволений» та «повністю задоволений») виявляють 74,7% словацькі студенти та 75,8% українські студенти;

- задоволеність власним умінням проводити оцінювання результатів навчання учнів (разом «скоріше задоволений» та «повністю задоволений») виявляють 60,3% словацькі студенти та 67,6% українські студенти.

Порівняння відповідей (у %) українських та словацьких студентів щодо вміння перевіряти та оцінювати результати навчальних досягнень учнів показує, що для обох вибірок проводити оцінювання складніше, ніж перевірку, а саме: перевірка та оцінювання результатів навчання учнів (разом «скоріше задоволений» та «повністю задоволений») словацькі студенти відповідно 74,7% і 60,3%; українські студенти та 75,8% і 67,6% (рис. 1).

Ймовірно, це зумовлено, насамперед, відповідальністю за прийняття рішення та оголошення оцінки кожному учню. Також важливо врахувати, що оцінювання школярів може і має бути як кількісне, так і якісне (словесне), тобто, необхідно сформулювати певний коментар, навести пояснення, аргументацію, додати побажання, зауваження тощо [2-6].

Таким чином, отримані дані визначають, з нашого погляду, важливий аспект у психолого-педагогічній підготовці студентів – комплексно і цілісно підходити до формування вміння щодо перевірки та оцінювання результатів навчання учнів як складових діагностичної компетентності майбутніх учителів.

Література

1. Bajtoš J., Orosová R. Mikrovyučovanie v pregraduálnej príprave učiteľov. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2011. 86 s.
2. Čechová H. B. Nápady pro rozvoj a hodnocení klíčových kompetenci žáku Praha : Portál, 2009. 120 s.
3. Košťálová H., Míková Š., Stang J. Školní hodnocení žáků a studentů se zaměřením na slovní hodnocení. Praha: Portál, 2012. 152 s.
4. Orosová R. Pedagogická prax v cvičných školách UPJŠ. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2017. 108 s.

5. Rafajlovicová R., Štulrajterová M. Skúšanie, testovanie a hodnotenie v edukačnom procese. Bratislava: ŠPÚ, 2002. 54 s.
6. Rovňanová L. Profesionálne kompetencie učiteľov. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, 2015. 201 s.
7. Turek I. Didaktika. Bratislava : Iura Edition, 2010. 598 s.